

מנבאים של תחושת רווחה בקרב חולי

סרטן סופניים זקנים

נילי יוסף סלע, פרופ' יעקב בכנר, פרופ' שרה כרמל

תכנית המוסמך בזיקנה
המרכז הרב-תחומי לחקר הזקנה
אוניברסיטת בן גוריון בנגב

מבוא

- איכות חייו של חולה הסרטן הסופני נפגעת בממדים רבים וכך גם תחושת רווחתו. החולה נמצא בתקופה שמאפייניה העיקריים הם סבל, פרידה ואבדן (רכס וגלעד, 1986).
- תחושת רווחה היא ההערכה הקוגניטיבית והרגשית של אנשים את חייהם וקשורה בהיבטים חומריים, רגשיים ורוחניים של האדם.
- מטרת המחקר: במחקר הנוכחי נבנה מודל ייחודי להסבר השפעת מאפייני החולה, מאפייני יחסי החולה והמטפל ומאפייני המחלה על תחושת הרווחה של חולי סרטן סופניים המטופלים במסגרת הוספיס בית. מטרת המחקר לבדוק את המודל המוצע, דהיינו, מהי התרומה היחסית של כל אחד מהמשתנים שבמודל להסבר תחושת הרווחה של החולה הסופני.

שיטת המחקר

- מדגם והליך: השתתפו במחקר 120 חולי סרטן סופניים המטופלים ביחידות טיפול הבית של שירותי בריאות כללית במחוז דרום, מחוז דן ומחוז תל אביב-יפו.
- קריטריונים להכללה: חולים אונקולוגים סופניים (שלב 4), מגיל 60 ומעלה, מטופלים ביחידות הבית. חולה נמצא במצב הכרתי המאפשר שיתוף פעולה. דובר עברית ברמה המאפשרת הבנת השאלון.
- כלי המחקר: מתוקפים, מהימנים ומוכרים בספרות הגרונטולוגית.

טבלה 1: משתנים הקשורים לחולה המסבירים את תחושת הרווחה – תוצאות ניתוח רגרסיה ליניארית מרובה (n=120)

t	β	Std. Error	B	משתנים בלתי תלויים
5.37**	.40	.07	.39	מסוגלות עצמית
4.89**	.30	.06	.29	תמיכה חברתית
3.11*	.16	.09	.28	רמת תפקוד

* $p < .05$, ** $p < .001$, $R^2 = 80\%$.

מסקנות והמלצות

מחקר זה מדגים את חשיבותם של המשתנים הפסיכו- חברתיים של החולה (מסוגלות עצמית ותמיכה חברתית) ומשתני המחלה (רמת התפקוד של החולה) בהסבר תחושת הרווחה של חולי סרטן סופניים. ממצאים אלה תורמים להבנה טובה ומקיפה יותר של הגורמים הקשורים לתחושה זו.

יש לפתח תכניות התערבות הממבוססות על משתנים אלו והמיועדות לאנשי מקצוע במטרה להגביר את תחושת הרווחה של חולי סרטן סופניים.